

Obé nepovede proto k předpokládanému získání stejného základu zdaňovacího.

3. že zřizována bude v nestejném čase a

4. že osnova nesvoluje také k novému ocenění kapitálu oběžného, jelikož podle mínění osnovy hodnota statků těchto jest vyrovnána.

Skutečnost ukazuje, že leckde leží ještě dosti zboží válečného, bilančně přeceněného, neb podceněného a hůře ještě s pohledávkami a dluhy předválečnými.

Nelze ovšem zapomenouti, že všeobecné zásady obchodního bilancování dovolují do jisté míry korigovati bilancovanou hodnotu statků oběžných jich hodnotou obecnou, a že lze pohledávky dubiosní — a k těm možno čítati pohledávky ve měně znehodnocené — plně neb částečně odepsati.

Osnovu tuto lze v celku pokládati za jednu z nejzdařilejších, na níž již asi velmi málo bude měněno, nemá-li vnitřní její struktura a stěžejní její zásady býti porušeny.

JUDr. Karel Lepšík:

Unitas actus.*)

Ke článku uveřejněnému pod tímto názvem v č. 1. Českého práva dovoluji si sdělit i svůj názor, protože věc je, ač v praxi dosti častá, přece v teorii velmi sporná.

Počnu též praktickým případem.

Osoba A., její syn a nevěsta tohoto chtěli uzavřít svatební smlouvu toho obsahu, že A. chtěla nevěstě synově odstoupiti svou nedílnou polovici nemovitosti a vyhraditi si výměnek, který měl na sebe převzít ke společnému plnění a trpění též její syn, jako vlastník druhé nedílné polovice téže nemovitosti. Nevěsta musila náhle odejeti k pohřbu a k notáři se nedostavila, takže ani její zastoupení při sepsání spisu plnomocníkem nedalo se uskutečnit. Dostavila se pouze A. a její syn a žádali za neodkladné sepsání smlouvy, dodávajíc, že ji nevěsta po svém návratu dodatečně podepíše. Na odklad přistoupiti nechtěli, protože svatba byla určena hned nazítří a strany chtěli mítí odstup polovice nemovitosti a jeho podmínky, zejména obsah výměnku závazně ujednaný před sňatkem.

Notář sepsal tudíž pouze se dvěma dostavivšími se účastníky spis notářský o nabídce smlouvy svatební se všemi podrobnými podmínkami této, v němž se A. zavázala za těchto podmínek svou nedílnou polovici nemovitostí nevěstě odstoupiti a syn zavázal se převzít na sebe ke společnému plnění a trpění vyhrazený výměnek a prohlásili oba, že smlouva podle této jejich nabídky má býti považována za uzavřenou, když nevěsta nejdéle do 1 měsíce prohlásí, že tuto nabídku přijímá a spis notářský o tom sepsaný podepíše a, když kromě toho sňatek její se synem odstupovatelky bude uzavřen.

Mám za to, že takováto svatební smlouva uzavřená dvěma samostatnými spisy notářskými sepsanými o prohlášení každé strany zvlášť je platná protože uvedený postup odpovídá úplně ustanovení § 861 a 862 obč. zák. a forma notářského spisu podle zákona ze dne 25. července 1871 č. 76 ř. z. byla dodržena. Nelze totiž žádati, aby projev všech účastníků smlouvy byl učiněn uno actu toutéž dobou, vzhledem k jasnému znění § 862 obč.

*) Ochoťně otiskujeme v očekávání, že dojdou další příspěvky k diskusi.

zák., který výslovně mluví o lhůtě mezi nabídkou a jejím přijetím, tedy o projevu různodobém a není pro svatební smlouvy resp. pro notářské spisy žádné výjimky.

Dalo by se snad namítnouti, že zákon čís. 76 z roku 1871 v § 1 mluví o notářském spisu v jednotném čísle a že tedy mají smlouvy vyžadující formy notářského spisu uzavřeny býti jedním a tímtéž notářským spisem. Mám však za to, že z tohoto jediného slova nelze vyvozovati tak závažný důsledek, který by tvořil výjimku z pravidla vysloveného v § 862 obč. zák., avšak i kdyby tomu bylo tak, musila by výjimka ta býti zrušena III. dílčí novelou ke všeob. obč. zák., která jako lex posterior dnešní znění § 862 obč. zák. ustanovila.

Jiná je však otázka požadavku unitas actus co do prohlášení účastníků v jednom a tomtéž notářském spise obsažených.

Je jisto, že expressis verbis není tento požadavek nikde vysloven a z pouhého ustanovení § 68 not. ř., že má v notářském spise mimo jiné býti uveden den, kdy byl sepsán, nelze jej dedukovati, protože toto ustanovení je náležitostí čistě formální a neznamena ani, že by notářský spis musil býti sepsán pouze v jednom dni, naopak, bude-li spis tak obsáhlý, že jeho sepsání bude trvati déle, bude nejen přípustno, nýbrž i nezbytno udati všechny dny, ve kterých byl spisován.

De lege lata nehledě k historickému vývoji je pro tuto otázku důležité všimnouti si ustanovení § 52 not. ř., podle něhož je notář povinen po vyšetření způsobilosti stran, a jich poučení seznati jich pravou vůli, pak prohlášení stran úplně jasně a určitě sepsati a po přečtení spisu dotazem na strany přesvědčiti se o tom, že spis odpovídá jejich vůli.

Dále ustanovuje notářský řád v § 68 pod lit. f, že ve spise musí býti také formálně býti notářem potvrzeno, že spis byl účastníkům čten a jimi schválen, pak pod lit. g) konečně nařizuje se podpis účastníků a event. svědků, a pod lit. h) podpis a pečet notáře. Z toho následuje, že spis notářský zahrnuje v sobě tyto složky, které mají za sebou následovati a to:

1. projev vůle stran před notářem, resp. vyšetření vůle stran notářem,
2. sepsání spisu notářem.
3. jeho přečtení a schválení stran.
4. podpis stran a svědků.
5. podpis notáře a připojení jeho pečeti.

K tomu budiž poukázáno i na výslovné ustanovení § 47 not. ř., že účastníci a svědkové mají se podepsati na konci listiny.

Tento postup při zřizování notářského spisu musí tedy býti časově dodržován a nelze pořad uvedených náležitostí zaměňovati, takže nemůže při sepsání spisu býti do jeho znění pojat projev vůle účastníka dosud nepřítomného, který se má snad teprve k podpisu dostaviti a dodatečně schváliti projev již napsaný a tím spíše nelze předčítati hotový spis pouze některým účastníkům a zjišťovati jeho souhlas s jejich vůli, dokud některý účastník neucinil před notářem skutečně prohlášení ve spise obsažené a nestačí, když onen účastník učiní tak později.

Dokonce pak není možno dáti podepsati některým účastníkům jimi schválený spis, dokud není zjištěno, že souhlasí také s vůli účastníka dosud nepřítomného, neboť strany mohou podpisovati spis pouze již úplně hotový to jest sepsaný na základě skutečného projevu vůle

všech účastníků v něm jmenovaných a také již ode všech schválený.

Oporovalo by tudíž zákonu t. j. časovému postupu vyjádřenému v § 52 a 68 not. ř., kdyby bylo jednání nejprve úplně skončeno pouze s některými účastníky a spis byl jimi podepsán v předpokladu, že účastník dosud nepřítomný dodatečně spis schválí a podepíše byť se tak stalo i téhož dne.

Z toho ostatně nenásleduje, že by se účastníci musili setkatí vždy tváří v tvář a osobně mezi sebou jednati, protože zákon žádá jen jednání notáře s účastníky a nebylo by protizákonným, kdyby notář vyšetřoval vůli každého účastníka odděleně v nepřítomnosti ostatních a po sepsání spisu opět s každým odděleně zjišťoval souhlas napsaného spisu s jeho vůlí, předpokládaje, že by jej nedal dříve žádnému podepsati, dokud by nebyl schválen všemi účastníky, což by sice technicky bylo spojeno s obtížemi, zejména tam, kde je nutno přibrati svědky spisu, ale bylo by konečně myslitelné při nebezpečí epidemické nákazy kdy se účastník zdravý nemůže sejít s nemocným, jak již v uveřejněném článku v minulém čísle bylo připamatováno.

Z toho resumuji, že zákon sice nenařizuje jednotnost celého jednání pro celý spis od začátku do konce od výslechu účastníků až do podpisu, ale vyžaduje jednotnost pro každé stadium jeho zřizování, takže před ukončením jednoho nelze přikročiti k dalšímu.

Opačný názor vedl by ostatně, jak si snadno představíme k důsledkům, které by se s činností notáře těžko daly srovnati.

Kdyby měl notář sepsati spis v nepřítomnosti některého účastníka a dáti jej ostatními účastníky schváliti a podepsati a spokojiti se tím, když by chybící účastník spisu se téhož dne dostavil ke schválení a podpisu jeho, mohlo by se snadno státi, že by k tomu nedošlo, účastník by se nedostavil toho dne, nýbrž o několik dní později, nebo by zemřel, anebo proti očekávání odepřel spis schváliti a podepsati.

Tu by notář nesměl spis sám podepsati a opatřiti jej svou úřední pečeti, protože by tím osvědčoval nepravdu a jednal by proti předpisu § 38 not. ř. an by spis obsahoval projev vůle účastníka ve skutečnosti dosud neučiněný nebo by osvědčoval jeho projev v jiný den, než se skutečně stal, což může míti velkou důležitost, a tak by listina nenabyla platnosti veřejné listiny ani ohledně projevu účastníků již podepsaných, resp. když notářské spisy se spisují většinou jen, kde forma jeho je podmínkou platnosti právního jednání, byla by listina vůbec neplatná.

Nehledě k tomu, že samozřejmým požadavkem je, aby neplatnosti listiny notářem sepsané bylo uvarováno, mohl by tento postup vésti i k materiální škodě strany a odpovědnosti notáře za ni, neboť byl-li by neplatným jednostranný projev podepsavších účastníků, nemohli by pak ani dědicové zemřelého nepodepsavšího účastníka ohlásiti přijetí nabídky podle § 862 obč. zák., kterýžto důsledek by nebyl možný, kdyby notář sepsal s každým účastníkem spis zvláštní.

Podobně při spisu, k němuž nutno přibrati svědky spisu, bylo by nutno tytéž svědky volati znovu k separátnímu jednání s opožděným účastníkem a tu by platnost spisu byla dokonce závislá jen od dobré vůle nebo možnosti dostavení se svědka, jehož jméno ve spise je uvedeno.

Namítne se mi snad, že podobné náhody, jako náhlé úmrtí účastníka, nebo odepření schválení a podpisu v poslední chvíli nejsou vyloučeny ani při zřizování notářského spisu se všemi účastníky zároveň přítomnými. Je však přece podstatný rozdíl, bylo-li uskutečnění spisu zmařeno jen účastníky samotnými nebo náhodou v jich osobě sběhlou tedy úplně bez viny notáře, protože jsou-li všichni účastníci spisu přítomni, musí jim býti hned patrné, že ke spisu nedošlo, — anebo bylo-li předloženo účastníkům spisu k podpisu jakési jeho torso, kterému dosud chybí zjištění jeho souhlasu s vůlí některého účastníka, neboť tu strany vzdáří se u vědomí, že podepsali platnou listinu, která pak nepředvídanou okolností platnosti vůbec nenabude.

Také zcela jinaký bude míti účinek náhlé úmrtí některého účastníka v poslední chvíli před podpisem listiny, byl-li spis sepsán se všemi účastníky a ode všech již po jeho přečtení schválen, než zemře-li účastník spisu, který dosud spisu neschválil. V prvním případě bude snad možno nahraditi podpis zemřelého potvrzením notáře a svědků podle § 68 lit. g) not. ř., ježto materiální podmínka schválení přečteného spisu byla již splněna, kdežto v druhém případě bude opět celý spis neplatný, an bude obsahovati prohlášení zemřelého účastníka, který spis neschválil a nebude proto moci býti podepsán ani notářem.

To bude zejména důležité, je-li v době zřizování spisu některý účastník těžce nemocen nebo smrtelně zraněn, a bude tu záhodno vyvarovati se separátnímu jednání, které by mohlo snadno zaviniti neplatnost spisu.

Zbývá ještě otázka, zdali nedodržení zmíněného časového postupu při zřizování notářského spisu bude míti v zápětí jeho neplatnost i tehdy, když nepřítomný účastník dodatečně téhož dne, kdy spis ostatními účastníky byl schválen a podepsán, také jej schválí a podepíše.

Notářský řád stanoví sankci neplatnosti resp. ztrátu moci veřejné listiny výslovně pouze na nezachování formálnosti a pravidel nařízených v §§ 54 až 65 a na vynechání některé formálnosti jmenované v § 68, nepraví však, že nezachování postupu při zřizování spisu stanoveného v § 52 mělo by v zápětí neplatnost spisu. Naproti tomu však mám za nejvýše sporné, může-li listina původně bez podstatné náležitosti totiž bez schválení některého účastníka zřízená a ostatními podepsaná, tudíž původně neúplná a jako veřejná listina neplatná býti dodatně konvalidována prohlášením a podpisem účastníka, protože jinak posuzovati dlužno právní jednání samotné, které zajisté může nabývatí platnosti teprve po uzavření splněním podmínky a pod. — a jinak přísnou formu jeho, jakou jest notářský spis, který jistě musí býti platným hned od svého vzniku.

Avšak i nehledě k této otázce platnosti již s ohledem na odpovědnost notáře a známou přísnost, s jakou jest u nás zejména jinými orgány státní správy posuzován náš stav, dlužno naléhavě doporučovati při notářském spisu dodržování jednotnosti aktu aspoň v jednotlivých stádiích jeho zřizování.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Břemena patronátní v zákonu náhradovém.
Rozhodnutí nejv. soudu ze dne 30. listopadu 1926, č. j. R I 965/26.

Ze zásady, že věcná břemena přecházejí v důsledku své věcné povahy na každého nabyvatele, učinil právě náhradový zákon výjimku a nenechává je přecházeti na nabyvatele, tedy